

POSLANECKÁ SNĚMOVNA

STÁTNÍ ROZPOČET A STÁTNÍ ZÁVĚREČNÝ ÚČET

CO JE TO STÁTNÍ ROZPOČET?

Státní rozpočet, který je každoročně schvalován v Poslanecké sněmovně ve formě zákona, představuje důležitý nástroj regulace domácí ekonomiky. Konceptně plní rozpočet tři základní funkce:

- alokační (poskytování veřejných statků a služeb)
- distribuční (rozdělování důchodů a bohatství ve společnosti)
- stabilizační (úkolem vlády je používat nástroje fiskální politiky k udržení vysoké úrovně a plynulého chodu ekonomické aktivity)

Státní rozpočet se tak stává jednou z nejvýznamnějších norem pro realizaci vládní politiky a současně umožňuje Poslanecké sněmovně vykonávat kontrolu nad hospodařením vlády s veřejnými financemi.

Způsob schvalování státního rozpočtu je od jiných zákonů odlišný tím, že jej může navrhnout pouze vláda a že jej schvaluje pouze Poslanecká sněmovna. Návrh státního rozpočtu musí vláda předložit Poslanecké sněmovně nejpozději tři měsíce před začátkem rozpočtového roku. Takový návrh musí být samostatný a není možné s ním spojit návrh na přijetí nebo změnu jiného zákona. Velký význam mají přílohy k tomuto návrhu zákona, ve kterých jsou na stovkách stran podrobně uvedeny příjmy, výdaje popř. deficit rozpočtu a závazná pravidla pro hospodaření. Dodatky k návrhu mohou být předloženy nejpozději 15 dnů před schůzí Poslanecké sněmovny, na níž proběhne první čtení. Takový návrh

předseda Sněmovny přikáže k projednání rozpočtovému výboru. Samotné projednání státního rozpočtu v plénu je veřejné.

JAK VZNIKÁ STÁTNÍ ROZPOČET?

Tvorbu, funkci a obsah státního rozpočtu a státního závěrečného účtu upravuje zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech. Návrh zákona o státním rozpočtu vypracovává ministerstvo financí v součinnosti se správci jednotlivých kapitol, územními samosprávnými celky a státními fondy. Rozpočet kapitoly obsahuje rozpočtové příjmy a výdaje, dále obsahuje též dotace a návratné finanční výpomoci ze státního rozpočtu pro fyzické a další právnické osoby na jejich úkoly a činnosti. V rámci závazných ukazatelů stanovených zákonem o státním rozpočtu mohou správci kapitol tvořit rozpočtové rezervy. Pro zajištění rozpočtového hospodaření se ke krytí nezbytných a nepředvídaných výdajů vytváří ve státním rozpočtu vládní rozpočtová rezerva. Vládní rozpočtová rezerva se tvoří nejméně ve výši 0,3% výdajů státního rozpočtu na příslušný rozpočtový rok.

PROCEDURA HLASOVÁNÍ O STÁTNÍM ROZPOČTU

Zákon o státním rozpočtu prochází třemi čteními v Poslanecké sněmovně. Prvé čtení návrhu zákona je zahájeno vystoupením navrhovatele a zpravodaje rozpočtového výboru. Pak následuje rozprava poslanců o příjmech a výdajích, o způsobech vypořádání deficitu a o dalších otázkách, které s problematikou státního rozpočtu souvisí.

Rozpočtový rok	Plánované příjmy	Reálné příjmy	Plánované výdaje	Reálné výdaje	Schodek/přebytek plánovaný/skutečný
2000	592 156	586 208	627 336	632 268	35 180 / 46 061
2001	636 197	626 216	685 177	693 920	48 980 / 67 705
2002	690 400	704 967	736 623	750 683	46 223 / 45 716
2003	684 062	699 665	795 362	808 718	111 300 / 109 053
2004	754 081	769 207	869 051	862 892	114 970 / 93 684
2005	824 831	866 460	908 416	922 798	83 585 / 56 338
2006	889 392	923 060	973 102	1 020 640	83 710 / 97 580
2007	949 477	1 025 883	1 040 777	1 092 275	91 300 / 66 392
2008	1 036 511	1 063 941	1 107 311	1 083 944	70 800 / 20 003
2009	1 114 002	974 615	1 166 181	1 167 009	52 180 / 192 394
2010	1 022 219	1 000 377	1 184 919	1 156 793	162 700 / 156 416
2011	1 044 001	1 012 755	1 179 001	1 155 526	135 000 / 142 771
2012	1 084 701	1 051 387	1 189 701	1 152 387	105 000 / 101 000
2013	1 080 768	1 091 863	1 180 768	1 173 128	100 000 / 81 264
2014	1 099 308	1 133 826	1 211 308	1 211 608	112 000 / 77 782
2015	1 118 455	1 234 517	1 218 455	1 297 322	100 000 / 62 804
2016	1 180 857	1 281 618	1 250 857	1 219 844	70 000 / +61 774
2017	1 249 272	-	1 309 272	-	60 000 / -

Sněmovna pak v prvním čtení základní údaje o státním rozpočtu schválí nebo doporučí vládě jejich změny a stanoví termín pro předložení nového návrhu. Lhůta pro předložení nového návrhu nesmí být kratší než 20 dnů a delší než 30 dnů od doručení usnesení Sněmovny předsedovi vlády. Pokud ale Sněmovna v prvním čtení základní údaje uvedené v návrhu zákona schválí, stávají se závaznými a nelze je během dalšího projednávání měnit.

V případě schválení se Sněmovna taktéž usnese na příkázání jednotlivých kapitol příslušným výborům. Lhůta k projednání je stanovena minimálně na dobu třiceti dnů, poté příslušné výbory předloží svá usnesení rozpočtovému výboru. Výbor se ale nesmí odchýlit od své kapitoly do kapitoly jiného výboru. Výbor zakončí svou práci usnesením, které předloží rozpočtovému výboru. Rozpočtový výbor se k výsledkům dotyčného výboru také vyjádří usnesením a obě jsou pak předloženy předsedovi Sněmovny.

Ve druhém čtení poslanci předkládají své pozměňovací návrhy. Třetí čtení může být zahájeno nejdříve 48 hodin po skončení druhého čtení. Zde již lze pouze opravovat a korigovat legislativně-technické, gramatické a tiskové chyby. Nejprve se hlasuje o pozměňovacích návrzích a na závěr vyslovuje Poslanecká sněmovna svůj souhlas. V případě, že svůj souhlas Sněmovna nevysloví, nastupuje tzv. rozpočtové provizorium.

Rozpočtové hospodaření se od prvního dne rozpočtového roku (tj. od 1. 1. kalendářního roku) do nabytí účinnosti zákona o státním rozpočtu na tento rozpočtový rok řídí objemem příjmů a výdajů státního rozpočtu schváleného pro rok předchozí. To ve skutečnosti znamená, že se výdaje státního rozpočtu uvolňují jednotlivým kapitolám státního rozpočtu do výše jedné dvanáctiny celkové roční částky za každý započatý měsíc.

STÁTNÍ ZÁVĚREČNÝ ÚČET

Státní závěrečný účet slouží ke kontrole toho, jak vláda hospodařila v průběhu roku s penězi, které jí byly svěřeny. Jeho návrh vypracovává ministerstvo financí, předkladatelem návrhu je vláda. Ta je povinna návrh na projednání podat nejpozději do 30. dubna roku následujícího po příslušném rozpočtovém roce. O návrhu státního závěrečného účtu jedná pouze Poslanecká sněmovna, která jej schvaluje svým usnesením. Sněmovna v rámci projednávání rozhoduje o využití případných přebytků nebo o uhrazení schodku rozpočtu na návrh vlády. Státní závěrečný účet obsahuje údaje o výsledcích rozpočtového hospodaření za uplynulý rok. Jeho nedílnou součástí jsou závěrečné účty jednotlivých kapitol předkládané jejich jednotlivými správci. Státní závěrečný účet po té, kdy ho Sněmovna vezme na vědomí uveřejňuje Ministerstvo financí ČR v elektronické podobě na svých internetových stránkách (www.mfcr.cz).

SHRNUTÍ

1. Zákon o státním rozpočtu je jednou z nejdůležitějších norem schvalovaných v Poslanecké sněmovně
2. Zákon o státním rozpočtu může předložit pouze vláda
3. Zákon o státním rozpočtu schvaluje pouze Poslanecká sněmovna
4. V případě neschválení rozpočtu nastává období tzv. rozpočtového provizoria
5. Na závěr rozpočtového roku schvaluje Poslanecká sněmovna státní závěrečný účet

